

Projekt: Vnímání role sociálních pracovníků ze strany veřejnosti

Růst počtu oblastí a nových směrů, ve kterých je sociální práce aplikována, by mohl mít vliv na vnímání dnešního sociálního pracovníka, jehož role se bezpochyby za existence tohoto oboru změnila. Proto je, dle mého názoru, podstatné vědět, jak jsou dnešní sociální pracovníci vnímáni veřejností. Zároveň se domnívám, že je důležité a pro kvalitní práci přínosné vědět, jak jsou sociální pracovníci vnímáni jako určitá specifická část společnosti. Zjištění, jak jsou sociální pracovníci veřejností vnímáni, by mohlo pomoci ve zkvalitnění jejich práce. V neposlední řadě aktuálnost tohoto tématu dokazuje fakt, že média, která jsou pro většinu veřejnosti hlavním zdrojem informací, se sociální oblasti poměrně často věnují a proto je důležitý obraz sociálních pracovníků v médiích, na jehož základě si lidé vytvářejí postoj k sociálním pracovníkům.

Cílem projektu je zjistit, jak vybrané faktory vnímání role sociálních pracovníků ovlivňují. Některé faktory vnímání sociálního pracovníka ovlivňují pozitivně a některé negativně. Na základě těchto faktorů a následného vnímání role sociálního pracovníka se tak utváří celková role sociálních pracovníků v naší společnosti.

Výzkumný problém: Vliv vybraných faktorů na vnímání role sociálních pracovníků v České republice.

Výzkumné otázky: Jak vybrané faktory ovlivňují vnímání role sociálních pracovníků občany České republiky?
Ovlivňují některé z vybraných faktorů vnímání role sociálního pracovníka pozitivněji než ostatní?
Ovlivňují některé z vybraných faktorů vnímání role sociálního pracovníka negativněji než ostatní?

Vzhledem k cíli projektu, kterým je zjistit, **jak vybrané faktory ovlivňují vnímání role sociálních pracovníků občany České republiky**, jsem zvolila kvantitativní metodu sběru dat za pomoci dotazníku. Výsledky výzkumu by měly být zobecněny na celou populaci České republiky a proto zde snad ani jiná metoda sběru dat nepřichází v úvahu.

Teoretická hypotéza:

Některé z vybraných faktorů ovlivňujících percepci role sociálního pracovníka, mají na percepci role sociálního pracovníka negativnější vliv než ostatní.

Z teoretické hypotézy jsem vyvodila tyto pracovní hypotézy:

1. *Osoby, které mají vlastní zkušenost se sociálním pracovníkem, mají k roli sociálního pracovníka méně negativní vztah než osoby, které mají pouze zkušenost zprostředkovanou.*

2. Osoby, které se setkaly s prezentací sociálního pracovníka pouze v médiích, připisují sociálnímu pracovníkovi častěji roli „úředníka“, než osoby, které mají se sociálním pracovníkem vlastní zkušenost.
3. Čím vyšší je respondentovo vzdělání, tím méně se nechá ovlivňovat mýty o sociálních pracovnících.
4. Vnímání role sociálního pracovníka záleží na situaci, ve které probíhá interakce mezi sociálním pracovníkem a respondentem.

Koncept: Faktory ovlivňující vnímání role sociálního pracovníka				
Konceptualizace:				
<p><u>Faktor</u>- činitel, uplatňující se v nějakém procesu</p> <p><u>Vnímání</u> - nejjednodušší poznávací schopnost, která je založena na smyslovém zobrazení reality</p> <p><u>Role sociálního pracovníka</u> - sociální pracovník je podobně jako jiní pracovníci pomáhajících profesí konfrontován s komplexními problémy klientů, ve kterých nemůže být emocionálně ani postojově neutrální. Schopnost vcítit se do situace klienta, vnímat skryté stránky klientova problému a podporovat ho v konstruktivních řešeních jsou klíčovými charakteristikami role sociálního pracovníka. Sociální pracovník proto nemůže oddělovat své „civilní“ a „profesionální“ já.“</p>				
Operacionalizace:				
<i>Indikátor. č. 1</i>	<i>Indikátor. č. 2</i>	<i>Indikátor. č. 3</i>	<i>Indikátor. č. 4</i>	<i>Indikátor. č. 5</i>
Vlastní zkušenost se sociálním pracovníkem	Zprostředkovaná zkušenost se sociálním pracovníkem	Mýty o roli sociálních pracovníků	Masová média	Okruh činností, které sociální pracovník vykonává
Setkal jste se někdy osobně se sociálním pracovníkem při výkonu jeho povolání? Jak byste na základě této zkušenosti charakterizoval sociálního pracovníka?...	Zprostředkoval Vám někdy někdo z Vašich známých, popřípadě někdo z Vaší rodiny svou zkušenost se sociálním pracovníkem? Jak byste na základě této zkušenosti charakterizoval sociálního pracovníka?...	Existují dva typy sociálních pracovníků: jedni dohlížejí, zatímco druzí pomáhají; Mocnější ve vztahu „sociální pracovník-klient“ je klient/ka; Sociální pracovník vždy odpovídá za to, jak situace dopadne....	Prezentace sociálních pracovníků v médiích. Zmínka o sociálních pracovnících v novinách, tv, na internetu...	Při jaké příležitosti se respondent se sociálním pracovníkem setkal? Co bylo náplní práce sociálního pracovníka?....

4. **Byl/a jste někdy v osobním kontaktu se sociálním pracovníkem?**
- Ano
  - Ne (přejděte na otázku č. 9)
  - Nevzpomínám si (přejděte na otázku č. 9)
5. **V jaké situaci jste se se sociálním pracovníkem setkal/a?(můžete vybrat více možností)**
- Když jsem se snažil/a uplatnit nárok na poskytnutí finanční a věcné podpory a pomoci v systému sociálního zabezpečení
  - Když jsem potřeboval/a poradit
  - Sociální pracovník mi poskytl pomoc v nepříznivé situaci
  - Sociální pracovník se nás snažil varovat nebo ochránit před jevy, které by nás mohly ohrozit nebo ohrožují (drogy, alkohol atd.)
  - Při tvorbě programů, které měly zlepšit sociální situaci v mém okolí
  - U soudu
  - Sociální pracovník navštívil naši domácnost z důvodu šetření
  - Jiná situace:.....
6. **Jaký jste měl/a pocit při kontaktu se sociálním pracovníkem?**
- Příjemný
  - Spíše příjemný
  - Neutrální
  - Spíše nepříjemný
  - Nepříjemný
  - Nevím
7. **Jak byste charakterizoval/a na základě vlastní zkušenosti sociálního pracovníka?(vyberte jen jednu, pro Vás nejdůležitější, možnost)**
- Jako někoho, kdo pomáhá lidem, kteří mají ztížené životní podmínky díky postižení, onemocnění, slabosti nebo jiné neschopnosti
  - Jako úředníka, který sedí pouze v kanceláři u počítače
  - Jako někoho, kdo posuzuje životní situace klientů a rozhoduje o přiznání či nepřiznání dávky a dále potom kontroluje její využití
  - Jako člověka, který pomáhá klientům ovlivňovat způsob jejich chování v jejich vlastní prospěch
  - Jiné:.....
8. **Pomohl Vám sociální pracovník?**
- Vždycky
  - Většinou
  - Spíše ne
  - Nepomohl mi vůbec
  - Nedokážu posoudit
9. **Vyprávěl Vám někdo o svých zkušenostech z osobního styku se sociálním pracovníkem?**
- Ano
  - Ne (přejděte na otázku č. 12)
  - Nevzpomínám si (přejděte na otázku č. 12)

10. Jaká podle Vás byla zkušenost těchto lidí se sociálními pracovníky?

- a) Příjemná
- b) Spíše příjemná
- c) Neutrální
- d) Spíše nepříjemná
- e) Nepříjemná
- f) Nevím

11. Jak byste charakterizoval/a na základě výpovědi známého sociálního pracovníka?(vyberte jen jednu, pro Vás nejdůležitější, možnost)

- a) Jako někoho, kdo pomáhá lidem, kteří mají ztížené životní podmínky díky postižení, onemocnění, slabosti nebo jiné neschopnosti
- b) Jako úředníka, který sedí pouze v kanceláři u počítače
- c) Jako někoho, kdo posuzuje životní situace klientů a rozhoduje o přiznání či nepřiznání dávky a dále potom kontroluje její využití
- d) Jako člověka, který pomáhá klientům ovlivňovat způsob jejich chování v jejich vlastní prospěch
- e) Jiné:.....

Myslím, že jedním z problémů by mohl být rozdíl v názorech mezi obyvateli větších měst a obyvateli vesnic. Je proto nutné zahrnout do vzorku obě tyto skupiny. Vzhledem k tomu, že výzkum by měl být realizován na více místech České republiky, by se mohly vyskytnout problémy s návratností dotazníků, protože dohled nad nimi je vzhledem k velké ploše takřka nemožný. Problémem by také mohl být fakt, že mnoho lidí nemá vlastní zkušenosti se sociálním pracovníkem a pokud ano, tak nebudou ochotni sdělit své zkušenosti.

Literatura:

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vydání. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-0139-7.

GOLDMANN, R.; CICHÁ, M. *Etika zdravotní a sociální práce*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0907-0.

HAVRDOVÁ, Z. *Kompetence v praxi sociální práce*. Praha: Osmium, 1999. ISBN 80-902081-8-5.

HENDL, J. *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-820-1.

HENDL, J. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-246-0030-7.

JANEBOVÁ, R.; MUSIL, L. Mýty o roli sociálních pracovníků a pracovníc. *Sociální práce*. 2007, č. 1, s. 50 - 61. ISSN 1213-6204.

KLIMENTOVÁ, E. V naplnění potřeb seniorů hraje hlavní roli nosný mezilidský kontakt. *Sociální práce*. 2007, č. 1, s. 25 – 26. ISSN 1213-6204.

KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. 2. vydání. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-150-9.

KOZEL, R., a kol. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-09-66.

KRAUS, J., a kol. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: Academia, 2007. ISBN 80-200-1415-2.

KREDÁTUS, J. Široká verejnost' stále vníma sociálnych pracovníkov ako úradníkov. *Sociální práce*. 2007, č. 1, s. 12 – 16. ISSN 1213-6204.

MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.

Slabinou projektu je hlavně úvod, jinak oceňuji, že jste pochopila logiku kvantitativního výzkumu a v projektu to dobře předvedla.